

Sygn. akt I C 96/23

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 czerwca 2023 r.

Sąd Rejonowy w Piszcu I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: sędzia Magdalena Łukaszewicz

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Anita Topa

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 25 maja 2023 roku

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (...) Spółki komandytowej z siedzibą w M.
przeciwko N. Ł.

o zapłatę

o r z e k a:

oddala powództwo.

Sygn. akt I C 96/23

UZASADNIENIE

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (...) Spółka komandytowa z siedzibą w M. wytoczyła powództwo przeciwko N. Ł. o zapłatę kwoty 8 036,66 złotych z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 22.11.2022r. do dnia zapłaty. Nadto powódka wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, że w dniu 22 czerwca 2022 roku pozwany zawarł, za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość, umowę pożyczki nr (...) z (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W., na podstawie której pozwanemu przyznana i wypłacona została kwota 2 750 złotych. Pozwany zobowiązał się spłacić pożyczkę wraz z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie w kwocie 2 483,63 złote i prowizją w kwocie 2 750 złotych, w 36 miesięcznych ratach. Pozwany nie wywiązał się z zobowiązania. Nie spłacał pożyczki, dlatego umowa została wypowiedziana przez pożyczkodawcę. Umowa uległa rozwiązaniu, a cała wierzytelność stała się wymagalna w dniu 27 października 2022 roku.

Powódka wskazała, że na podstawie umowy sprzedaży wierzytelności, zawartej w dniu 7 listopada 2022 roku pomiędzy powódką, a (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W., powódka nabyła wierzytelność względem pozwanego wynikającą z nieuregulowania wspomnianej wyżej umowy pożyczki.

Powódka wskazał, że na dochodzoną niniejszym pozwem kwotę składa się:

- 2 750 zł – niespłacony kapitał pożyczki,
- 2 750 zł – niespłacona prowizja za udzielenie pożyczki,
- 2 483,63 zł – skapitalizowane odsetki umowne, w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie, naliczone od kwoty kapitału pożyczki,

- 5,04 zł – skapitalizowane odsetki umowne, w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie, naliczone przez pożyczkodawcę od niespłaconych rat pożyczki od dnia następującego po terminie płatności danej raty do dnia wyceny wiarygodności będącej przedmiotem umowy cesji,
- 47,99 zł – skapitalizowane odsetki ustawowe za opóźnienie, naliczone przez powódkę od dnia następnego po dniu wymagalności roszczenia do dnia poprzedzającego dzień wytoczenia powództwa od pozostałych do zapłaty: kapitału pożyczki i prowizji.

Pozwany N. Ł. nie złożył odpowiedzi na pozew i mimo należytego powiadomienia go o terminie, nie stawiał się na rozprawie i nie żądał przeprowadzenia rozprawy w jego nieobecności.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

W związku z niezłożeniem przez pozwanego odpowiedzi na pozew, niestawieniem się na rozprawie i brakiem jakichkolwiek wyjaśnień, Sąd zobligowany był do wydania w przedmiotowej sprawie wyroku zaocznego (art. 340 § 1 k.p.c.).

W takim przypadku przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda dotyczące okoliczności faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości, albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa (art. 339 § 2 k.p.c. w zw. z art. 340 § 1 k.p.c.).

Twierdzenia pozwu uznaje się za budzące uzasadnione wątpliwości, m.in. w sytuacji, gdy dowody i twierdzenia przedstawione przez powoda są niekompletne, pozostawiają wątpliwości co do okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sporu, nie przedstawiają pełnego obrazu rzeczywistości. W takiej sytuacji wydając wyrok sąd nie może oprzeć się wyłącznie na twierdzeniach powoda i należy przeprowadzić postępowanie dowodowe celem wyjaśnienia powstałych wątpliwości (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 sierpnia 1972 r. w sprawie III CR 153/72). W myśl art. 339 § 2 k.p.c. w zw. z art. 340 § 2 k.p.c.,

Zgodnie z treścią art. 6 k.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Mając powyższe na uwadze, w przedmiotowej sprawie to na powodzie spoczywał więc ciężar udowodnienia faktów uzasadniających jego roszczenie. Nadto, wskazać należy, iż w sprawach cywilnych sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy czy też do uzupełnienia postępowania dowodowego o dowody, na których istnienie wskazują strony, lecz których nie przedstawiły. Obowiązek dowodzenia spoczywa bowiem na stronach.

Podstawą dochodzonego przez powódkę roszczenia jest, jak wynika z treści pozwu, umowa pożyczki nr (...) zawarta w dniu 22 czerwca 2022 roku - za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość - pomiędzy pozwanym, a wierzycielem pierwotnym i pośrednikiem prawnym powódki, tj. (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

Niewątpliwie obowiązujące przepisy prawa dopuszczają zawieranie umów za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość.

Brak jest jednak dowodu na to, że pozwany zawarł z pośrednikiem prawnym powódki przedmiotową umowę pożyczki i otrzymał przewidziane tą umową środki finansowe.

Zgodnie z przedłożonym przez powoda wydrukiem umowy pożyczki ratalnej (§ 1 pkt 17, § 3), pożyczka mogła zostać udzielona pożyczkobiorcy, będącemu osobą fizyczną, który:

- na stronie (...) posiada aktywny profil, tj. indywidualne konto internetowe,
- uzyskał pozytywną ocenę zdolności kredytowej,

- złożył wniosek o pożyczkę ratalną, który został pozytywnie zweryfikowany,
- i spełnia pozostałe warunki przewidziane w umowie.

Powódka nie przedstawiła żadnych dowodów na wykazanie powyższych okoliczności, tj. posiadania przez pozwanego aktywnego profilu na platformie pożyczkowej, złożenia przez pozwanego wniosku o przedmiotową pożyczkę ratalną, uzyskania przez pozwanego pozytywnej oceny zdolności kredytowej i dokonania przez pożyczkodawcę przelewu kwoty pożyczki na rachunek bankowy należący do pozwanego. Powódka ograniczyła się jedynie do przedłożenia wydruku umowy, która w ocenie Sądu jest niewystarczająca dla wykazania istnienia zobowiązania pozwanego.

Niezależnie od powyższego wskazać należy, że nawet gdyby zaciągnięcie przez pozwanego przedmiotowego zobowiązania zostało przez powódkę należycie udokumentowane, przedmiotową umowę należałoby zweryfikować przez pryzmat przepisów o niedozwolonych postanowieniach umownych (art. 385¹ – 385³ k.c.). Nie można zapominać, że przepisy o niedozwolonych postanowieniach umownych zostały wprowadzone do kodeksu cywilnego w ramach implementacji dyrektywy 93/13/EWG w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich. Kompetencja sądu do zbadania z urzędu tego, czy klauzula w umowie jest postanowieniem nieuczciwym, stanowi w tej sytuacji zarówno środek do realizacji celu określonego w art. 6 dyrektywy 93/13, to znaczy uniemożliwienia związania konsumenta nieuczciwym postanowieniem, jak i do przyczynienia się do osiągnięcia celu art. 7 tejże dyrektywy, ponieważ przeprowadzenie przez sąd z urzędu takiej oceny może działać jako czynnik odstrasżający oraz przyczynić się do zapobiegania nieuczciwym warunkom w umowach zawieranych pomiędzy konsumentami, a sprzedawcami lub dostawcami (vide m.in. wyrok TS z 21.11.2002r. w sprawie C-473/00; wyrok TS z 27.06.2000r. w sprawie C-240/98).

Zgodnie z treścią art. 385¹ § 1 k.c., postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, z tym zastrzeżeniem, że nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. W myśl art. 385¹ § 1 k.c., jeżeli postanowienie umowy zgodnie z zacytowanym powyżej przepisem nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. Nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (§ 3).

Sprzeczne z dobrymi obyczajami są m.in. działania wykorzystujące np. niewiedzę, brak doświadczenia konsumenta, naruszenie równorzędności stron umowy, działania zmierzające do dezinformacji, wywołania błędnego przekonania konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności. Chodzi więc o działanie potocznie określane jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające in minus od przyjętych standardów postępowania (vide m.in. wyrok SA w Warszawie z 27.01.2011r. w sprawie VI ACa 771/10).

Rażące naruszenie interesów konsumenta zachodzi natomiast w sytuacji, w których w rażący sposób została naruszona równowaga interesów stron umowy przez to, że jedna z nich wykorzystwała swoją przewagę formułując konkretne postanowienie umowy. Określenie "rażąco" należy stosować do znacznego odchylenia przyjętego uregulowania od zasady uczciwego wyważenia praw i obowiązków (vide m.in. wyrok SA w Warszawie z 14.09.2011r. w sprawie VI ACa 291/11). Rażące naruszenie interesów konsumenta oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym (vide m.in. wyrok SA w Warszawie z 14.12.2010r. w sprawie VI ACa 487/10).

W ocenie Sądu, zastosowanie przez poprzednika prawnego powódki w umowie pożyczki wygórowanej prowizji, nieodzwoiercedlającej kosztów faktycznie poniesionych w związku z przygotowaniem umowy pożyczki i świadczonymi usługami, narusza zasadę ekwiwalentności świadczeń, kształtuje obowiązki strony umowy w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco narusza interesy konsumenta, a w konsekwencji stanowi niedozwolone postanowienia umowne.

Nie sposób, zdaniem Sądu, uznać, by właściwym dla natury umowy pożyczki było pobieranie wynagrodzenia prowizyjnego równego kwocie udzielonej i wypłaconej pożyczki. W rozpoznawanej sprawie, koszt prowizji (2 750 zł) i odsetek umownych za okres korzystania z kapitału (2 483,63 zł) blisko dwukrotnie przekracza kwotę pożyczki.

Powyższe świadczy o zastosowaniu nadmiernego elementu obciążenia pożyczkobiorcy, prowadzącego do zachwiania równowagi stron stosunku zobowiązaniowego. Stopień zachwiania tej równowagi pozostaje w sprzeczności z zasadą swobody umów, która ograniczana jest nie tylko przez ustawę, ale także przez właściwość (naturę) stosunku oraz zasady współżycia społecznego. Wynagrodzenie prowizyjne stanowi wyłącznie dodatkowe źródło zysku przedsiębiorcy, które należy weryfikować w kontekście obejścia przepisów prawa o maksymalnych odsetkach umownych.

Tego rodzaju celowe działanie ma na celu osiągnięcie maksymalnego zysku na szkodę konsumenta, który ponosi niewspółmierne i nieproporcjonalne koszty uzyskania pożyczki w stosunku do samej kwoty, którą otrzymuje w związku z zawarciem umowy. Nie można oprzeć się wrażeniu, że działalność pożyczkodawcy polega na udzielaniu pożyczek osobom całkowicie nieorientowanym w realiach rynkowych bądź osobom zdeterminowanym pozostającym w trudnej sytuacji życiowej, które godzą się na wszelkie warunki aby uzyskać natychmiastowo środki pieniężne. Obciążanie klientów kosztami przekraczającymi wysokość wypłaconej im kwoty, przy uwzględnieniu, że umowa nie przedstawia w sposób uczciwy i rzetelny rzeczywistego zysku pożyczkodawcy w tym zakresie, jest działaniem nieuczciwym, nierzetelnym i sprzecznym z dobrymi obyczajami, które cechować powinien przecież szeroko rozumiany szacunek dla drugiego człowieka, a nie chęć maksymalnego zysku i zabezpieczenia swoich interesów kosztem konsumenta.

Reasumując, Sąd uznał, że istnienie przedmiotowego zobowiązania pozwanego nie zostało należycie przez powódkę udokumentowane, czego konsekwencją jest oddalenie powództwa w całości.